

PERSBERICHT

25 mei 2022

Verslag aan het federale parlement: Veiligheidsverificaties door de Nationale Veiligheidsoverheid (NVO) - Regelgeving en organisatie

Met een veiligheidsverificatie gaat de Nationale Veiligheidsoverheid (NVO) na of de toegang van een persoon tot een functie of een locatie een risico inhoudt voor de veiligheid en fundamentele belangen van de Staat, de openbare orde of de fysieke integriteit van andere aanwezige personen. Dit gebeurt op basis van bestaande gegevens in bij wet opgelijste databanken bij de Federale Politie, de Veiligheid van de Staat (VSSE) en de Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid (ADIV), de zogenaamde 'screeningsdiensten'. De NVO werkt als 'collegiale dienst' en is o.m. samengesteld uit die screeningsdiensten. Zijn secretariaat is ondergebracht bij de FOD Buitenlandse Zaken. Door de evoluties in de Europese regelgeving (op het vlak van de luchtvaartsector) en de uitbreiding van het instrument van de veiligheidsverificaties naar andere activiteitensectoren valt het te verwachten dat het aantal aanvragen van veiligheidsverificaties door de NVO sterk zal toenemen.

Het Rekenhof stelt vast dat de reglementering rond de veiligheidsverificaties alsook de administratieve structuur en de werkwijzen van de NVO voor verbetering vatbaar zijn, met het oog op het consistent, efficiënt en kwaliteitsvol uitvoeren van veiligheidsverificaties en het afleveren van veiligheidsadviezen en -attesten door de NVO.

Het wettelijke kader bevat meerdere onduidelijkheden en hiaten die de efficiënte en effectieve toepassing van de veiligheidsverificaties niet ten goede komen en een consistente besluitvorming over dossiers niet ondersteunen. Het Rekenhof beveelt aan dat de finaliteit van de veiligheidsverificaties zou worden verduidelijkt, waarbij wordt nagegaan welke veiligheidsbelangen essentieel zijn en op welke criteria een persoon moet worden gescreend. Daarnaast zou ook het weinig onderbouwde onderscheid tussen veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen moeten worden gestroomlijnd of weggewerkt, om het te laten evolueren naar één product met variabele geldigheidstermijn.

De drie screeningsdiensten blijken vrij complementair te zijn in het detecteren van bezwarende informatie en zij komen onderling tot een consensus zonder dat daarvoor hiërarchische aansturing nodig is. Het collegiale model botst echter op zijn limieten als het gaat om doeltreffende aansturing en coördinatie op management- en politiek niveau en de inzet van bijkomende middelen om een antwoord te bieden aan de uitbreiding van het toepassingsgebied van de veiligheidsverificaties. Het Rekenhof beveelt aan te voorzien in een meer gecentraliseerde aansturing en positionering van de NVO met gepaste capaciteit en middelen binnen een globaal veiligheidsbeleid.

De wettelijke termijn voor adviezen (één maand) wordt meestal gehaald, deze voor attesten (vijftien dagen) echter zelden. Voor de betrokkene en zijn werkgever is de reële doorlooptijd vaak langer wanneer de aanvraag en feedback getrapt verlopen via een administratieve overheid en/of coördinerende dienst aan werkgeverszijde. Het Rekenhof beveelt aan (het onderscheid in) de behandelingstermijnen te evalueren.

Voorts beveelt het Rekenhof aan het proces van de veiligheidsverificaties door de NVO te digitaliseren, wat zowel de efficiëntie van het proces als de kwaliteitsborging ten goede komt. Het stelt ook voor openbare richtlijnen te ontwikkelen met toetsingscriteria en drempels, gekoppeld aan functies of functiecategorieën. Daarnaast zouden er ook richtlijnen moeten komen voor beslissingen die moeten worden genomen wanneer er een onvolledig beeld is van de antecedenten van een gescreende persoon door een verblijf in het buitenland. De besluitvorming binnen de NVO berust nu uitsluitend op het professionele oordeel en het collectieve geheugen van de betrokken screeningsdiensten, wat risico's inhoudt voor een consistente besluitvorming over dossiers heen (rechtsgelijkheid en rechtszekerheid). Ten slotte vormen ook een afdoende motivering van negatieve beslissingen en een gedegen monitoring en evaluatie van de toepassing van veiligheidsverificaties een aandachtspunt.

Ingevolge de dynamiek in de (terreur)dreigingen alsook de evoluties binnen de Europese regelgeving groeit de noodzaak om te evolueren naar een systeem van continue monitoring, waarbij screeningsdiensten snel in kennis worden gesteld van nieuwe bezwarende informatie en een herbeoordeling van het afgeleverde attest of positieve advies kan gebeuren. Een gunstige NVO-beslissing is op dit moment ook niet 'meeneembaar', want gekoppeld aan (en beperkt tot) een locatie, gebeurtenis of functie, en aan de werkgever die de verificatie aanvraag. Een verandering van werkgever noodzaakt een nieuwe verificatie, zelfs bij een identieke functie. Bij continue monitoring kan ook de meeneembaarheid overwogen worden waarbij de gelijkheid in functie en verantwoordelijkheden bepalend is. Het Rekenhof beveelt aan de noodzakelijke voorwaarden voor die continue monitoring te realiseren, bv. via afspraken rond beveiligde gegevensuitwisseling, een update van de databanken en bijstelling van de procedures binnen de NVO.

Veiligheidsverificaties worden momenteel voornamelijk ingezet in luchthavens en voor een historisch gegroeid aantal functies en evenementen dat niet gebaseerd is op een globale veiligheidsanalyse. De wet voorziet in een *bottom-up* methode om in een aantal geselecteerde activiteitensectoren een analyse te maken van de nood aan veiligheidsverificaties, als component van een breder veiligheidsbeleid. Die wettelijke mogelijkheid dat bijkomende activiteitensectoren gebruik maken van veiligheidsverificaties wordt in de praktijk echter nog maar weinig benut. Een koppeling van het wettelijke kader voor veiligheidsverificaties met dat voor kritieke infrastructures (zoals gasleidingen, spoorwegen, waterzuivering) kan een consequente uitbreiding van het toepassingsgebied van de veiligheidsverificaties versterken. Door deze koppeling zouden de regionale overheden, voor zover ze zelf beheerder zijn van bepaalde kritieke infrastructures, ook rechtstreeks veiligheidsverificaties kunnen aanvragen. Het Rekenhof beveelt aan de uitbreidingsmethode te evalueren met aandacht voor incentives en verantwoordelijkheden en een meer coherente afdekking (bv. kritieke infrastructures) van het gebruik van veiligheidsverificaties.

De ministers van Defensie, Buitenlandse Zaken en Binnenlandse Zaken kondigden aan rekening te houden met de conclusies en aanbevelingen van het Rekenhof bij de hervorming van de NVO die momenteel wordt voorbereid.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de beheerders en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het verslag “Veiligheidsverificaties door de Nationale Veiligheidsoverheid - Regelgeving en organisatie” werd bezorgd aan het federale parlement. Het is samen met de samenvatting en dit persbericht terug te vinden op www.rekenhof.be.